

Problematika morfolgie ve vybraných popularizačních příručkách o českém jazyku

Bc. Lucie Zikmundová

Fakulta pedagogická ZČU v Plzni

Katedra českého jazyka a literatury

2021

posudek vedoucího diplomové práce

Kolegyně Zikmundová pojednává ve své diplomové práci o velmi zajímavém, nosném, přitom však doposud nepříliš zmapovaném ani zpracovaném tématu. V teoretické části práce přibližuje některé relevantní otázky lingvistické bohemistiky (stratifikaci českého národního jazyka, normu, kodifikaci, variantnost, funkční styly), v části praktické pak rozebírá a komentuje vybrané popularizační příručky s důrazem na jejich část věnovanou tvarosloví.

Diplomová práce má logickou strukturu, je napsána na odpovídající odborné úrovni, k její jazykové stránce nemám zásadní výhrady (upozorňuji jen na občasné potíže s interpunkcí, na místy zbytečné užívání uvozovek, na ne vždy důsledné užívání kurzívy v citacích, na nepatřičné užití 1. osoby singuláru místo plurálu, viz s. 30, 41). Neúčelně se také uvádí název díla (s. 17), na které se odkazuje, v seznamu odborné literatury se místy nerespektuje ustálené pořadí příjmení – jméno autora.

Autorka DP přináší některé zajímavé doklady jazykových rozborů a doporučení, domnívám se však, že mohla alespoň na některých místech zdařileji naznačit rozdíl mezi zpracováním určitého morfologického jevu v některé z prestižních gramatik a právě v některé z rozebíraných příruček. Nepochybně by se tak názorně ukázalo, že mu může být v popularizační příručce věnován větší prostor, může v ní být kladen větší důraz na detail apod.

Doporučoval bych poněkud tlumit autorčiny místy příliš kategorické soudy (např. *Každý řečník by měl přistupovat...* s. 6; čtenáři nemají *žádnou zkušenost*, s. 18), ale především obezřetnější, přesnější, fundovanější formulace některých autorčiných soudů (s. 7 – nedomnívám se, že je český jazyk výsledkem „*několikalikasetleté jazykově regulační praxe*“; spisovné jazykové prostředky jsou zachyceny v normativních (kodifikačních), nikoliv v jazykových příručkách (tamtéž); hovorová čeština představuje mluvenou vrstvu, nikoliv mluvenou podobu spisovné češtiny, s. 9, na s. 11 se směšují prostředky gramatické s lexikálními a podobně).

Očekával bych poněkud podrobnější charakteristiku obecné češtiny, běžné i městské mluvy na s. 10 (opravdu se běžná mluva užívá pouze v nepřipravené, soukromé komunikaci?), i přesvědčivější zdůvodnění výběru analyzovaných příruček.

Uvítal bych, kdyby se v rámci obhajoby diplomantka vyjádřila i k následujícím bodům:

- 1) K poměru češtiny spisovné a standardu (s. 8);
- 2) Ke vztahu „jazykového koutku“ a „jazykové příručky“ (s. 18);
- 3) K podstatě deskriptivního a preskriptivního popisu (s. 52).

Závěrem konstatuji, že považuji předloženou diplomovou práci Bc. Lucie Zikmundové za zdařilou a odpovídající požadavkům na ni kladeným. Doporučuji ji tedy k obhajobě. Předběžně ji hodnotím jako velmi dobrou, výsledné hodnocení bude pochopitelně záviset na průběhu a úrovni obhajoby.

V Plzni dne 7. července 2021

doc. PhDr. Milan Hrdlička, CSc.
KČJ FPE ZČU

Souhlasí s originálem

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická
katedra českého jazyka a literatury

Jelencová